

РЕЦЕНЗИЯ

на дисертационен труд
за присъждане на образователна и научна степен “доктор”
в област на висше образование **8. „Изкуства“**,
професионално направление: **8. 3. „Музикално и танцово изкуство“**
научна специалност: „Музикознание и музикално изкуство“
Тема:

„Значението на детската хорова песен в началното музикално-слухово обучение върху примери от творчеството на А. Диамандиев, Г. Костов, Ал. Текелиев и Хр. Недялков“

Докторант: **Екатерина Благоева Георгиева**

Научен ръководител: **проф. д-р Юлиан Куюмджиев**

Рецензент: **доц. д-р Милена Иванова Богданова** – преподавател в Академия за Музикално, Танцово и Изобразително Изкуство „Проф. Асен Диамандиев“.

1. Общо представяне на процедурата и получените за рецензиране материали

Със заповед на Ректора на АМГИИ „Проф. Асен Диамандиев“ №РД-27-015 от 26.01.2024 г. и на основание чл. 31, ал. 1 на ППЗРАСРБ и решение на Факултетния съвет при Факултет „Музикална педагогика“ (Протокол №16 от 25.01.2024) съм назначена за член на научно жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема „Значението на детската хорова песен в началното музикално-слухово обучение върху примери от творчеството на А. Диамандиев, Г. Костов, Ал. Текелиев и Хр. Недялков“ с автор Екатерина Георгиева – докторант редовна форма на обучение по професионално направление 8. 3. Музикално и танцово изкуство, докторска програма „Музикознание и музикално изкуство“ към катедра „Музикална педагогика и дирижиране“.

Дисертационният труд на Екатерина Георгиева е разработен в Академия за Музикално, Танцово и Изобразително Изкуство „Проф. Асен Диамандиев“ - Пловдив. Същият е обсъден и насочен за защита на заседание на катедра „Музикална педагогика и дирижиране“ към факултет „Музикална педагогика“. Представеният дисертационен текст, авторефератът, публикуваните в подкрепа на теоретичната разработка пет авторски научни статии (четири от които са реализирани в специализирани издания в областта на науката и изкуствата, а една в издание, реферирано и индексирано в световни бази данни), заповедите за зачисляване и отчисляване на докторанта, творческата автобиография и справката за приносите на

дисертационния труд са представени според изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България и Правилника за неговото прилагане.

2. Кратки биографични данни за докторанта

В творческата автобиография на кандидата са представени факти, посочващи многостранна професионална квалификация – дипломиран инструменталист – контрабасист, бакалавър и магистър по „Педагогика на обучението по музика“, магистър по „Хорово дирижиране“. Професионалната реализация на кандидата е богата и съответства на гореизброените образователни квалификации – преподавател по солфеж и диригент на хоровите състави в НУМТИ „Добрин Петков“, хоноруван преподавател по солфеж и базов учител по педагогическа практика по солфеж към АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“. Дългогодишният педагогически опит на кандидата, както и художествено творческата му изява като диригент ясно посочват мотивацията и задълбоченият научен интерес към темата на представения дисертационен труд. Като музикално-слухов педагог съм запозната със съдържанието и в детайли проследявам проблематиката на научните публикации, с които Катя Георгиева участва в национални и международни научно-образователни форуми и конференции. Всяка от тях е пряко отражение на богат професионален опит, който позволява адекватна и актуална интерпретация на утвърдени вече в практиката резултати от теоретични изследвания.

3. Актуалност на проблематиката

В изложението на представения дисертационен труд във фокус на внимание попада значението на детската хорова песен като дидактичен материал за процеса на музикално-слуховото развитие. Целта на труда – „да се посочи, изследва и докаже значението на детското хорово творчество на композиторите Асен Диамандиев, Георги Костов, Александър Текелиев и Христо Недялков като песенен материал при работата за развитие на музикалните способности в началното музикално-слухово обучение.“ (с. 3) е актуална и кореспондира със съвременните изисквания да се търсят нови граници в развитието на музикалния слух. Събрани, анализирани и представени систематично детските хорови песни на всеки от споменатите композитори представят една колекция от музикално-художествени примери, приложима в началното музикално-слухово обучение, когато основна цел е изграждането на разнообразни в интонационно, ладово и метроритмично отношение музикално-слухови представи. В този контекст авторката уточнява – „Опитът да се систематизират детските хорови песни от сборниците на Асен Диамандиев, Георги Костов, Александър Текелиев и Христо Недялков е с цел да се обогати наличния

дидактичен материал, добавяйки примери, съдържащи специфичен музикален изказ – на съвременния музикален език и съдържащи нови идеи за работа при развитие на музикалния слух.“ (с. 190) Богатите и детайлизирани музикално-слухови представи са предпоставка за доброто качество на фундаменталния психичен процес музикално възприятие, благодарение, на който музикалните явления се запечатват в съзнанието. Качественото музикално възприятие, от своя страна, осигурява последващо обогатяване на музикално-слуховите представи. И не на последно място то има водеща роля в изграждането на естетически възприятия и ценности, във формирането на емоционална съпричастност към смислово съдържание. Казаното аргументира актуалността на проблематиката на настоящия труд.

4. Целесъобразност на изследователските методи за постигане на поставените цели

Целта и произтичащите от нея задачи на настоящия труд, както и коректно приложените в изследването, отделно и в съчетаване, методи: исторически, сравнителен, аналитичен, емпиричен, интервю, са предпоставка както за целесъобразността на настоящото изследване, така и за оптимизиране на музикално-слуховото обучение.

5. Оценка на дисертационния труд

Дисертацията е в обем 272 стандартни страници и е структурирана в увод; четири глави с прилежащите им раздели и подраздели, заключение и списък с използвана литература и три броя приложения. Броят на използваните източници е 133 (книги, статии, сборници и пособия). От тях 105 на кирилица, 2 на латиница, 10 източника от интернет и 15 сборника с детски хорови песни.

Дисертационният труд е разгърнат широко в музикално-исторически и теоретико-приложен план. Реализиран е опит за интеграция на музикалнотеоретичните аспекти с психолого-педагогическите измерения на представения проблем.

Представени са конкретни дидактични аспекти на солфежната методика, приложими чрез въвеждане на художествени примери из детското хорово творчество на разглежданите български композитори Асен Диамандиев, Георги Костов, Александър Текелиев и Христо Недялков, което да разкрие „възможности за оптимизация на учебния процес, като прилагам в него примери, с които да събудя интереса у децата, включвайки ги в различните дейности по развитие на музикалния слух.“ (с. 3) На базата на подробно теоретично проучване и анализ, част от тези

примери, както и представени авторски идеи са проектирани в реалната практика на солфежното обучение.

В **увода** са аргументирани мотивите за избора на темата, основани на продължително лично експериментално проучване, ясно са демаркирани обект, предмет, цел, задачи и методологичната основа на изследването, което предполага логиката на следващото изложение.

Глава I. Съдържанието на първа глава включва богат на факти исторически обзор, проследяващ многопланово процесите на зараждане и развитие на българската детска хорова песен и представящ нейното основополагащо значение в историята на българската музикална култура. Докторантката показва широка осведоменост и стремеж за всеобхватно изясняване на взаимовръзката между българското детско хорово изпълнителство и детското хорово творчество, проследявайки процеса на взаимодействие между тях.

Глава II. Тук изследователският интерес е фокусиран върху детската хорова песен в творчеството на посочените в заглавието на труда композитори. Акцентът е поставен върху характерните особености и ползи от тяхното приложение при работата върху музикално-слуховото формиране. Подробно изложените характеристики на детските хоровите творби, свързани с тяхната форма, наличие на специфични ритмо-интонационни, хармонични, фактурни и др. елементи, особеностите на клавирния съпровод, музикалното претворяване на семантиката на текста, последователно и логично подготвят изложението на идейния проект на авторката, а именно приложението им в началното музикално-слухово обучение.

В контекста на темата на дисертационния труд, в **Глава III** е представен теоретичен обзор, в който исторически са проследени основните етапи в развитието на музикално-слуховото обучение в България. Изчерпателно са представени и анализирани емблематични трудове и дидактични пособия на наши водещи музикални теоретици и педагози.

Съдържанието на последната **Глава IV** е пряко отражение на професионалния педагогически опит на докторант Екатерина Георгиева, който ѝ позволява да интерпретира резултатите от обстойното теоретично изследване и да предложи свой концептуален проект за начално музикално-слухово обучение върху примери из детското хорово творчество на разглежданите композитори, включващ ценни методични насоки и конкретни форми на работа за развитие на музикалните способности в тази ранна детска възраст.

6. Приноси и значимост на научната разработка и на публикациите по темата на дисертационния труд

Наред с изтъкнатите в съдържателния анализ приносни моменти, може да се каже, че дисертацията на Екатерина Георгиева е успешен резултат от продължителна изследователска работа в няколко посоки: музикална теория и история, музикално образование, по-конкретно солфеджно обучение и дидактика на музикално-слуховото обучение.

Изложението притежава стил, при който се наблюдава стремеж за изчерпателност и точност по отношение анализа на ключови понятия, изясняващи темата. Задълбоченият научен интерес към разширяване на възможностите за развитие на музикалните способности в ранна детска възраст става повод за заявяване на собствени позиция и концепция за музикално-слухово обучение.

7. Критични бележки и препоръки

Богатият практически опит на Екатерина Георгиева, намерил адекватно теоретично изложение показва смисълът на направеното, а то – според мен, е обединяването на образователната с научната страна на въпроса. Разработката е ценна със своята практическа приложимост, която е предпоставка за бъдещ личен принос в развитието на българската солфеджна педагогика. Препоръчвам на авторката да публикува дидактично солфеджно пособие по труда, което считам, че ще обогати музикално-слуховото обучение.

8. Автореферат

Авторефератът на дисертационния труд отговаря на изискванията за синтезиране на цялостната разработка. Така описаните приносни и важни части от теоретичния труд позволяват пълноценното представяне на различните му аспекти.

9. Заключение

Като цяло дисертационният труд на Екатерина Георгиева издава авторско отношение, професионална компетентност и отговаря на изискванията на Закона за Развитието на Академичния Състав в Република България и на Правилника за прилагането му.

В този ред на мисли и въз основа на гореизложеното, предлагам на Уважаемото научно жури да присъди на Екатерина Благоева Георгиева образователната и научна степен „Доктор“ по научната специалност „Музикознание и музикално изкуство“.

15. 04. 2024 г.

Рецензент:

гр. Пловдив

(доц. д-р Милена Богданова)